

Dr. Mustafa Cerić

Reisu-l-ulema (1993.-2012.)

DRUGA ŠA'BANSKA HUTBA

(08. ša'ban 1438 h.g.)

(04. maj 2017. godine)

أَلْحَمْدُ لِلَّهِ!

أَحْمَدُهُ وَأَسْتَعِينُهُ، وَأَسْتَغْفِرُهُ وَأَسْتَهْدِيهِ، وَأُؤْمِنُ بِهِ وَلَا أَكْفُرُهُ، وَأُعَادِي مَنْ يَكْفُرُ بِهِ!

وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ!

وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، أَرْسَلَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ، وَالنُّورِ وَالْمَوْعِظَةِ وَالْحِكْمَةِ عَلَيَّ فَتَرَىٰ مِنْ
الرُّسُلِ، وَقِلَّةِ مِنَ الْعِلْمِ، وَضَلَالَةِ مِنَ النَّاسِ، وَانْقِطَاعِ مِنَ الزَّمَانِ، وَدُنُوبِ مِنَ السَّاعَةِ، وَقُرْبِ مِنَ الْأَجْلِ!

مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشَدَ، وَمَنْ يَعِصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ غَوَىٰ وَفَرَطَ وَضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا!

أُصَبِّحُكُمْ بِتَقْوَىٰ اللَّهِ، فَإِنَّهُ خَيْرٌ مَّا أُوصِيَ بِهِ الْمُسْلِمُ الْمُسْلِمَ أَنْ يَحْضَهُ عَلَيَّ الْآخِرَةَ، وَأَنْ يَأْمُرَهُ بِتَقْوَىٰ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ
يَقُولُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ: وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ!

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوهُ، إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ!

Hvala Allahu!

Od Allaha mi jedino očekujemo pomoć, uputi i oprost!

Mi u Allaha vjerujemo!

Istinu o Allahu mi ne skrivamo!

Protivimo se svima koji o Allahu istinu skrivaju!

Mi svjedočimo da nema boga osim Allaha, Jedinog!

Njemu nema niko ni sličan ni ravan!

Mi svjedočimo da je Muhammed Allahov vjerovjesnik i poslanik, kojeg je Allah, dž.š., poslao s uputom i vjerom istine, vjerom svjetla, vjerom pouke i vjerom mudrosti nakon izvjesnog zastoja u slanju poslanika, nakon što je ostalo malo znanja o vjeri, nakon što su ljudi zalutali, nakon prekida u vremenu, nakon što se približio sat odgovornosti, nakon izvjesnosti edžela.

Na pravom putu je onaj koji pristaje na pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku, a onaj koji odbija pokornost Allahu i Njegovom Poslaniku je na krivom putu, on je *zastranio i daleko se udaljio u svojoj stranputici!*

Hvala Allahu Dobročinitelju koji nam poslao Muhammeda sina Abdullahovog, a.s., sa radosnom viješću o Džennetu, ali i sa tužnom viješću o Džehennemu.

Hvala Allahu Plemenitom koji je dopustio da nam Muhammed, a.s., bude svjedok na ovome i na drugom svijetu da smo bili muslimani - miroljubivi ljudi!

Draga braćo i sestre,

ša'ban je mubarek mjesec, koji nas priprema za mubarek mjesec Ramazan, a Ramazan je mubarek mjesec u kojem iznova potvrđujemo svoj zavjet Stvoritelju na poslušnost i predanost u vjeri i moralu.

Postoji u našem narodu jedna izreka koja kaže: "Goveda se vežu za rogove a ljudi se vežu za jezik."

Ta narodna poslovice o vezanju ljudi za jezik ima uporište u prvom ajetu sure *el-Ma'ide* u kojem Svevišnji Allah dž.š. kaže: ... يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ... - *O vi koji vjerujete, držite se onoga što je uvezano kao zavjet ili ugovor ...*" (Kur'an, 5:1). Dakle, arapska riječ عَقْدٌ ('*aqdun*) pl. عُقُود ('*uqūdun*) znači ono što je uvezano kao uzao, kao čvor, kao zavjet ili ugovor čiji konac je govor koji se provlači kroz jezik kao kroz iglene uši.

Riječ je, dakle, kao zeleni, crveni, bijeli ili crni konac, a jezik je kao igla kroz koju se provlače konci - riječi kojima se ušiva zavjet, obaveza ili obećanje.

Kod tumačenja kur'anskih riječi: أَوْفُوا بِالْعُقُودِ - *Držite se onoga što je uvezano kao zavjet ili ugovor...*, mufessiri kažu da se ovdje misli na pet vrsta '*aqdova*, ili uzlova, ili zavjeta, ili ugovora s kojima se svaki čovjek, na ovaj ili onaj način, suočava, a to su:

عُقْدَةُ الْإِيمَانِ ("zavjet vjere"), عُقْدَةُ النِّكَاحِ ("zavjet braka"), عُقْدَةُ الْعَهْدِ ("zavjet ugovora ili dogovora"), عُقْدَةُ الْبَيْعِ ("zavjet poslovnosti") i عُقْدَةُ الْحُلْفِ ("zavjet savezništva").

Dakako, najvažnije je ono što čovjek zaveže u srcu kao svoju vjeru. Od toga ovisi i kako će se čovjek odnositi prema drugim zavjetima, ugovorima i obećanjima.

Jer, vjera je u biti, vjera je u riječi, vjera je u kičmi Ademovih sinova iz kojih je Gospodar izveo čovječanstvo i upitao:

- *Nisam li Ja vaš Gospodar?*" - a oni hitro odgovoriše: *"Jesi, mi svjedočimo"* - i to zato da na Sudnjem danu ne reknete: *"Mi o ovome nismo ništa znali."* (Kur'an, 7:172)

قَالَ تَعَالَى: وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ .

Dakle, vjera u Boga je srž duše koju ako se izvadi iz čovjeka, onda čovjek nema dušu, onda nema riječi kao *'uqdah*, kao zavjeta između Boga i čovjeka na kojem počiva ovaj svijet i ovaj život.

Jer ako nema vjere u Boga koji vjeru daje, onda nema ni života u onoga koji vjeru ne voli.

Jer ako nema vjere u Boga koji riječ šalje, onda nema ni uspjeha za onoga koji riječ ne želi da čuje.

Jer ako nema vjere u Boga koji vječnost daje, onda nema ni sreće za onoga koji vječnost odbacuje.

Ako nema vjere, onda nema ni vjeridbe, onda nema ni ženidbe, onda nema ni rodbine koja nam treba da osjetimo radost trajanja, ali i da preživimo tegobu prelaženja iz jednog u drugo stanje života. Zato je uvezani uzao braka (عُقْدَةُ النِّكَاحِ) temelj koji se podiže iz vjere i održava na vjeri onih koji imaju zajedničko pouzdanje u Boga koji daruje ljubav kao dar nebeski da bi na Zemlji živio čovjek kao Allahov izaslanik koji razumje riječ koja mu dolazi i koji čita, uči, piše i govori riječ koja ga obavezuje da u braku bude vjeran, da u porodici bude nježan, da u rodbini bude koristan, da u zajednici bude revnostaan radi općeg dobra.

Jer, tek ono što se ima, može se i drugome dati, pa tako i vjera ako je čovjek ima u sebi, može je pokloniti Bogu, pa tako i ljubav ako je čovjek ima u sebi, može je podijeliti s drugim. I tako dolazimo do trećeg kruga uzlova, a to je uzao ugovora ili dogovora (عُقْدَةُ الْعَهْدِ) u zajednici koja ne može opstati bez domovine.

I kao što riječ (شَهَادَة) očituje vjeru u Boga i riječ (مَوَدَّة) iskazuje ljubav u braku, tako isto riječ (عَهْد) potvrđuje odanost ugovoru ili dogovoru bez čega je teško očitovati vjeru i sačuvati ljubav. Prema tome, potreba da se ima domovina je važna kao i potreba da se ima vjera, da se ima porodica. Zato ne treba da nas čudi što je Alejhisselam rekao da je ljubav prema domovini dio vjere (حُبُّ الْوَطَنِ مِنَ الْإِيمَانِ), tj., odanost domovini u smislu obrane njezine slobode, mira i napretka dio je naše vjere. Zapravo, to je naše pravo i obaveza da branimo principe istine i pravde kao uslova za mir i pomirenje među svim domoljubima. A to znači da muslimani imaju pravo i obavezu da se zalažu za jedan opći društveni zavjet, dogovor ili ugovor (عُقْدَةُ الْعَهْدِ) koji će osigurati svim ljudima i narodima u domovini pravo na život, vjeru, slobodu, imetak i čast.

Muslimani, dakle, imaju pravo i obavezu da se zalažu da domovina ima Ustav, kao zavjet ili kao ugovor u kojem je uvezana riječ svakog domoljuba na vjernost domovini ili državi kao Božijoj blagodati.

Taj zavjet - odanosti domovini (عُقْدَةُ الْعَهْدِ) - ostvariv je, međutim, ako se ispune i dva preostala od gore spomenutih pet zavjeta, a to su zavjet poslovnosti (عُقْدَةُ الْبَيْعِ) i zavjet savezništva (عُقْدَةُ الْحَلْفِ).

Ako pogledamo oko sebe, vidjet ćemo da je jedna od najvećih blagodati ovoga života u tome što ljudi imaju različite poslovne sklonosti: jedni vole ovaj drugi onaj zanat, jedni vole ovu drugi onu školu i tako je to uvijek bilo: za sve što ljudima treba nađu se ljudi koji znaju, mogu i hoće napraviti. To su poslovni ljudi ili ljudi od posla koji su se zavjetovali da rade više i bolje kako bi od njihovog rada svako imao korist: i narod i država.

To su oni koji ne sjede i čekaju da ih neko pozove na posao, već ustaju i traže posla za sebe i za drugoga.

To su dobri i korisni ljudi u svakom vremenu i u svakom mjestu. Takve ljude treba da cijenimo i treba da im pomognemo da ne odustanu u traženju boljih poslovnih prilika za sve nas, jer besposlen čovjek rizikuje da mu šejtan nađe posao koji ne može biti ništa drugo već šejtanski posao.

Zato je važan ovaj zavjet poslovnosti među poslovnim ljudima koji treba da ih vodi i do zavjeta savezništva u dobru, kao što se kaže u Kur'anu Časnome:

.. وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَىٰ، وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ..

- *Budite saveznici u dobro a nemojte biti saveznici u zlu...* (Kur'an, 5:2)

Kaže se da je ovo kratko pravilo života iz drugog ajeta sūre *el-Ma'ideh* objavljeno povodom rasprave među ashabima, a nakon osvajanja Mekke, o tome da li se treba osvetiti onima koji su prije godinu na Hudejbiji onemogućili Alehisselama i muslimane da obave hadždž ili ne treba? Bilo je mnogo onih koji su želili osvetu, naročito za izvjesnog Suhejla i njegovu grupu. Međutim, gore spomenuti ajet je zaustavio raspravu i postavio pravilo muslimanima za sva vremena i sve generacije: nema oponašanja u zlu. Oponašanje može biti samo u dobru.

To, dakako, važi i za nas ovdje: nema savezništva u zlu, ali ima savezništva u dobru za našu vjeru, porodicu, zajednicu i domovinu.

I to, dakako, važi i za nas da svojim dobrom osnažimo naše prijatelje a oslabimo naše neprijatelje. A to ćemo postići ako shvatimo i prihvatimo važnost svih gore rečenih zavjeta, a to su zavjet vjere, zavjet porodice, zavjet domovine, zavjet truda i rada i zavjet saveza u dobročinstvu.

Draga braćo i sestre, eto, o tome razmišljajmo u ovom mubarek mjesecu Šabanu dok čekamo mubarek Ramazan. Razmišljajmo o našim obavezama i pravima; razmišljajmo o našoj djeci i porodici; razmišljajmo o našem miru i sreći; razmišljajmo o našem domu i domovini i učimo ovu dovu:

Allahu Svemoćni, osnaži nam volju da se držimo onog što je uvezano u riječi kao naš zavjet da Tebi odani budemo, da porodicu čuvamo, da domovinu volimo, da trud i rad cijenimo i da prijateljstva gajimo!

Allahu Sveznajući, pouči nas kako da čuvamo riječ Tvoju vječnu, jer tako ćemo sačuvati našu riječ tečnu!

Allahu Milostivi, Ti si nam kazao u Tvojim riječi kojim se putem ide do pravednosti, ali pokaži nam, Milostivi, kojim se putem ide do Tvoje milosti. Jer samo Tvoja milost, a ne naša pravednost, nada je naša u spasonosnost!

Amin!

أَلَا إِنَّ أَحْسَنَ الْكَلَامِ وَأَبْلَغَ النَّظَامِ. كَلَامُ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَزِيزِ الْعَلَامِ.

كَمَا قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي نَظْمِ الْكَلَامِ: "وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ"

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ.

[جُلُوسٌ]

{بَارَكَ اللَّهُ لَنَا وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّحِيمِينَ}

الْخُطْبَةُ الثَّانِيَّةُ

الْحَمْدُ لِلَّهِ حَمْدَ الْكَامِلِينَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَيَّ رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ، تَعْظِيمًا لِنَبِيِّهِ وَتَكْرِيمًا لِفَخَامَةِ شَأْنِ شَرَفِ صَفِيَّتِهِ، فَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ قَائِلٍ مُخِيرًا وَأَمْرًا: "إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا"

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ، وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ، وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، فِي الْعَالَمِينَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.
اللَّهُمَّ ارْفَعْ مَقْتِكَ وَعَضْبَكَ عَنَّا وَلَا تُؤَاخِذْنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَّا وَلَا تُسَلِّطْ عَلَيْنَا بِدُنُونِنَا مَنْ لَا يَخَافُكَ وَلَا يَخْشَاكَ وَلَا يَرْحَمُنَا!

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قُلُوبَنَا وَأَزِلْ غُيُوبَنَا وَكُشِّفْ كُرُوبَنَا وَتَوَلَّنَا بِالْحُسْنَى وَاجْمَعْ لَنَا خَيْرَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى!
اللَّهُمَّ أَصْلِحْ أَحْوَالَنَا! اللَّهُمَّ آلِفْ بَيْنَ قُلُوبِنَا! اللَّهُمَّ اخْتِمِ بِالْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ أَعْمَالَنَا بِرَحْمَتِكَ الْوَاسِعَةِ

- آمين!

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَى وَيَنْهَى عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ، يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ!